

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ
ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Корекційно-реабілітаційні служби

освітній ступінь _____ бакалавр _____

галузь знань _____ 01 освіта/Педагогіка _____

спеціальність _____ 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта,
_____ 016 Спеціальна освіта _____

освітня програма _____ усі освітні програми зі спеціальностей _____

тип дисципліни _____ вибіркова _____

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти
протокол № 8 від 8.01.2020р.

Завідувач кафедри доц. Іванова Д. Г.

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

 к. пед. н. Сич Ю. І.

Розробник програми:

Холостенко Юлія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

Рецензент програми:

Талмач Юлія Борисівна, головний спеціаліст відділу освіти Ізмаїльської міської ради

I. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	28	8
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 7-8	Семінарські заняття:	
	20	4
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 4	-	-
- самостійна робота: 6	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Корекційно-реабілітаційні служби» є ознайомлення студентів зі світовим досвідом в галузі соціальної реабілітації осіб з обмеженими можливостями життєдіяльності, а також з сучасною вітчизняною системою реабілітації інвалідів та її правовою основою; формування в студентів професійного розуміння сутності соціальної реабілітації; розвиток в них умінь визначати мету і завдання реабілітаційної діяльності в залежності від потреб клієнта; сприяння усвідомленню студентами засобів і напрямків професійного самовдосконалення, розвиток в них навичок аналітико-пошукової діяльності та самоосвіти

Метою підготовка майбутніх педагогів до роботи в реабілітаційних установах для дітей з інвалідністю

Передумови для вивчення дисципліни: «Педагогіка», «Психологія», «Теорія і методика виховання дітей з вадами мовлення», «Теорія і методика співпраці з родиною», «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення / Методика ранньої діагностики і корекції розвитку дітей з ТПМ», «Педагогічна творчість корекційного педагога / Основи професійної етики корекційного педагога».

Міждисциплінарні зв'язки з курсами «Основи психотренінгу осіб з ТПМ / Основи психокорекції та психоконсультавання осіб з ТПМ», «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення / Методика ранньої діагностики і корекції розвитку дітей з ТПМ».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. *Знання:* знати сутність принципів, змісту, форм і методів соціально-педагогічної роботи з дітьми з інвалідністю та їх сім'ями в умовах реабілітаційної установи; основні положення міжнародних і вітчизняних нормативно-правових документів у сфері соціального захисту інвалідів; вимоги до спеціалістів, які надають корекційно-реабілітаційні послуги; критерії та механізми оцінювання якості корекційно-реабілітаційних послуг.

2. *Уміння:* вміння аналізувати нормативно-правову базу корекційно-реабілітаційної допомоги клієнтам з обмеженими можливостями життєдіяльності та їхнім родинам; аналізувати потреби клієнта та його родини; визначати, обґрунтовувати та реалізовувати основні напрями роботи корекційного педагога для максимально можливого задоволення потреб клієнта при організації реабілітаційного процесу; визначати й обґрунтовувати зміст, форми і методи педагогічної допомоги сім'ям клієнтів; оптимістично прогнозувати результати корекційно-реабілітаційної діяльності; удосконалювати зміст та форми корекційно-реабілітаційного процесу, спрямованого на оптимізацію особистісного розвитку клієнтів; виконувати професійні обов'язки з дотриманням етичних і моральних норм; постійно підвищувати професійний та загальнокультурний рівень, вдосконалювати професійну майстерність на основі критичного аналізу результатів своєї діяльності.

3. *Комунікація:* здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; уміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби корекційно-логопедичного навчання та виховання; формування системи дидактико-методичних знань і вмінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх.

4. *Автономність та відповідальність:* виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад мовленнєвого розвитку дітей у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції мовлення, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з

інвалідністю в різних типів закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Міністерству праці та соціальної політики.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Медико-соціальні проблеми дитячої інвалідності	8	4	4	-	-	-	8	3	2	2	-	-	-	16
2.	Комплексна реабілітація дітей з інвалідністю	10	6	4	-	-	-	12	3	2		-	-	-	18
3.	Інноваційні технології соціальної реабілітації дітей з інвалідністю	8	4	4	-	-	-	16	4	2	2	-	-	-	20
4.	Корекційно-педагогічна робота з дітьми з інвалідністю в реабілітаційних установах	8	4	4	-	-	-	8	2	2	-	-	-	-	14
5.	Просвітницько-педагогічна робота з батьками дітей з інвалідністю в реабілітаційних установах	6	4	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	18
6.	Моніторинг та оцінка якості послуг із соціальної реабілітації дітей з інвалідністю	8	6	2	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	18
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	28	20	-	-	-	72	12	8	4	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ до предмету. Медико-соціальні проблеми дитячої інвалідності

Причини дитячої інвалідності. Визначення понять «інвалід», «дитина з інвалідністю», «інвалідність», «втрата здоров'я», «обмеження життєдіяльності». Види та ступені обмежень життєдіяльності. Типологія інвалідності. Медичний та соціальний підходи до розуміння сутності інвалідності. Моделі соціальної підтримки осіб з інвалідністю. Причини та наслідки психологічних проблем дітей з інвалідністю. Завдання корекційно-педагогічної роботи з дітьми з інвалідністю. Соціальна політика України щодо інвалідів. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

Тема 2. Комплексна реабілітація дітей з інвалідністю

Порядок визнання дитини інвалідом. Право дитини з інвалідністю на державну соціальну допомогу. Порядок призначення та оформлення державної соціальної допомоги на дитину-інваліда. Поняття «реабілітація інвалідів», види реабілітації. Комплексний характер реабілітації. Принципи реабілітації. Система реабілітації інвалідів в Україні. Державна типова програма реабілітації інвалідів. Види реабілітаційних заходів щодо дітей з інвалідністю, передбачені Державною типовою програмою реабілітації інвалідів. Забезпечення дітей з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації. Індивідуальна програма реабілітації інваліда. Порядок надання дітям-інвалідам реабілітаційних послуг. Реабілітаційні установи для дітей з інвалідністю. Основні права дітей з інвалідністю та їхніх батьків при проведенні реабілітації.

Тема 3. Інноваційні технології соціальної реабілітації дітей з інвалідністю

Завдання системи раннього втручання. Фахівці команди раннього втручання. Функції корекційного педагога у команді раннього втручання. Методи ранньої діагностики розвитку дитини. Програми раннього розвитку. Встановлення контакту з дитиною раннього віку. Діти з особливими комунікативними потребами. Альтернативна комунікація. Соціокультурна реабілітація дітей з інвалідністю. Функції корекційного педагога у соціокультурній реабілітації. Фестивалі творчості дітей з інвалідністю. Концепція нормалізації. Реорганізація закритих закладів для людей із розумовою відсталістю. Переваги проживання у малих групах. Підтримуване проживання у квартирах колективного користування.

Тема 4. Корекційно-педагогічна робота з дітьми з інвалідністю в реабілітаційних установах

Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю як процес, як діяльність і як результат. Особливі принципи соціальної реабілітації. Складові й етапи процесу соціальної реабілітації. Індивідуальний план соціальної реабілітації дитини з інвалідністю. Здійснення соціальної реабілітації дітей з інвалідністю у реабілітаційній установі. Умови успішності соціальної реабілітації. Критерії оцінки динаміки розвитку дитини та рівня її соціально-побутової адаптованості. Вимоги до організації та проведення занять з дітьми.

Тема 5. Просвітницько-педагогічна робота з членами сімей дітей з інвалідністю у реабілітаційних установах

Соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з інвалідністю. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність батьків. Просвітницько-педагогічна робота серед батьків. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.

Тема 6. Моніторинг та оцінка якості послуг із соціальної реабілітації дітей з інвалідністю

Сутність процесу моніторингу надання соціальних послуг. Труднощі, які виникають при оцінці результативності та ефективності послуг соціальної реабілітації дітей з інвалідністю. Оцінка якості надання послуг соціальної реабілітації. Орієнтовний перелік вимог до якості послуг із соціальної реабілітації дітей з інвалідністю.

5.2. Тематика семінарських занять

ТЕМА 1. Комплексна реабілітація дітей з інвалідністю

ТЕМА 2. Інноваційні технології соціальної реабілітації дітей з інвалідністю

ТЕМА 3. Робота корекційного педагога з дітьми з інвалідністю та їхніми батьками в реабілітаційних установах

ТЕМА 4. Види реабілітаційних заходів щодо дітей з інвалідністю, передбачені Державною типовою програмою реабілітації інвалідів.

ТЕМА 5. Соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з інвалідністю.

ТЕМА 6. Просвітницько-педагогічна робота серед батьків. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	10	24	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання наукових статей; - конспект першоджерел - підготовка реферату; - підготовка до презентації результатів дослідження.	10 12 16 20	24 24 12 20	Анотації наукових статей Конспект Реферат Презентація
	Разом	72	108	

Тематика індивідуальних завдань

Перелік наукових статей для самостійного опрацювання

1. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
2. Всеукраїнська молодіжна громадська організація студентів-інвалідів «Гаудеамус» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vmurol.com.ua/index.php?idd=%D0%B2%D0%BC%D0%B3%D0%BE>
3. Всеукраїнська організація інвалідів «Союз організацій інвалідів України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://soiu.com.ua/>
4. Національна Асамблея інвалідів України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naiu.org.ua/>
5. Інструкція про встановлення груп інвалідності, затверджена Наказом МОЗ України від 07.04.2004 р. № 183 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0516-04>
6. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
7. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я : [монографія] / Шевцов А. Г. – К. : НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. – 239 с.

Тематика рефератів

1. Причини дитячої інвалідності.
2. Види та ступені обмежень життєдіяльності.
3. Медичний та соціальний підходи до розуміння сутності інвалідності.
4. Соціальна політика України щодо інвалідів. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».
5. Поняття «реабілітація інвалідів», види реабілітації. Комплексний характер реабілітації.
6. Принципи реабілітації.
7. Система реабілітації інвалідів в Україні.
8. Державна типова програма реабілітації інвалідів.
9. Види реабілітаційних заходів щодо дітей з інвалідністю.
10. Забезпечення дітей з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації.
11. Індивідуальна програма реабілітації інваліда.
12. Агресивна поведінка в дітей та її корекція засобами сімейного виховання.
13. Роль родини у вихованні моральної поведінки, етичних норм і особистісних якостей дитини-дошкільника.
14. Розвиткові ігри та їх місце в сімейному дозвіллі.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Причини відхилень у психофізичному розвитку дитини та можливості їх компенсації засобами сімейного виховання.
2. Складові та етапи процесу соціальної реабілітації.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Конспект першоджерел	5
Реферат	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Критеріями оцінювання роботи з *першоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу. Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 284 с.
2. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології : монографія. К. : «МП Леся», 2009. 483 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Акатов Л. И. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья: учебное пособие. М. : ВЛАДОС, 2003. 447 с.
2. Аксьонова Л. В. Цікаві розвивальні і рухливі ігри для всієї родини. Донецьк : БАО, 2008. 368 с.
3. Іванова І. Б. Соціально-психологічні проблеми дітей з інвалідністю. К. : Логос, 2000. 85 с.
4. Комплексная реабилитация инвалидов: учебное пособие / под ред Т. В. Зозули. М. : Академия, 2005. 302 с.
5. Маленькі сходишки : програма раннього втручання для дітей із затримкою розвитку / [Пітерсі М., Трелоар Р., Кейнс С. та ін.] ; пер. з англ. ; наук. редактори укр. видання : Т. І. Поніманська, А. А. Колупаєва. Рівне : РДГУ, 2006. (у 8 кн.).
6. Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції / за наук. ред. Н. А. Бастун. К. : ІКЦ «Леста», 2005. 182 с.
7. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я : монографія. К. : НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. 239 с.

10.3. Інтернет-ресурси

1. <http://www.koob.ru/>
2. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0516-04>
3. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1197-07>
4. <http://www.inteldisability-coalition.kiev.ua/>
5. <http://www.vmurol.com.ua/index.php?idd=%D0%B2%D0%BC%D0%B3%D0%BE>
6. <http://soiu.com.ua/>

11. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В 20__ / 20__ Н.Р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року